

HVOR STOR BØR HÆREN VÆRE

Av Brigader Barthold Hals,

sjef Hærens transformasjons- og doktrinekommando (TRADOK)

Debatten om Hærens størrelse synes å ha satt seg fast i et tilbakeskuende spor. De som hevder Hæren er for liten - er forsvarere av den gamle mobiliseringshæren. De som hevder at Hærens reaksjonsevne og kvalitet i dag er betydelig høyere enn før - er uten evne til å se at volum og avskrekking fortsatt er viktig.

Generalinspektøren for Hæren har tatt til orde for en begrenset økning av Hæren til ca det dobbelte av i dag innen 2020. Dette er ikke et argument for det som var, det er en anbefaling om mer av det nye. Det er en begrenset økning som verken gir oss særlig kapasitet på egen hånd, eller frigjør oss fra den sterke avhengigheten av NATO. Det gir imidlertid kapasitet til å bidra internasjonalt på et fornuftig nivå og samtidig videreutvikle en bærekraftig kjerne her hjemme uten å slite ut personellet.

Ser vi bakover, var mobiliseringshæren relevant for sin tid. Vi forutsatte at Norge ville få tilstrekkelig strategisk varsel, og at Hæren - tross begrenset treningsstandard - ville kunne settes i stand til å forsvare landet inntil NATO hadde forsterkninger på plass. Den gang var mobiliseringshæren svaret på trusselen.

Georgias angrep på Sør-Ossetia var verken overraskende eller uventet hvis vi skal dømme etter den georgiske presidentens uttalelser og handlinger siden 2004, samt Russlands forberedelser i tilfelle muligheten skulle by seg. Angrepet i seg selv var overraskende, men var ingen overraskelse. På den annen side er det vel hevet over tvil at varselet ble meget kort når angrepet og motreaksjonen fra Russland først kom. Kanskje nettopp fordi vi ikke evnet å lese tegnene riktig.

Verken 1940 eller tilfellet Georgia bør dermed være grunnlaget for vår sikkerhetspolitiske planlegging og militære struktur på annen måte enn at det uventede vil kunne skje med kort strategisk varsel.

Før vi vender blikket fremover igjen, la meg påpeke at de som utelukkende har basert seg på rasjonell analyse som et fullgodt grunnlag for sikkerhetspolitiske vurderinger og beslutninger gjennom historien, har glemt det emosjonelle og irrasjonelle aspekt ved mennesker som beslutningstagere. De som derimot har tatt høyde for disse menneskelige faktorene har vært bedre rustet for overraskende vendinger - som ofte har kommet.

Da er vi tilbake til det fremoverskuende utgangspunktet. Vårt internasjonale engasjement og behovet for et bærekraftig fundament her hjemme tilsier en begrenset økning av den nye Hæren til ca det dobbelte av i dag. Det vil gi oss evne til å bidra internasjonalt på et substansielt nivå hvor vi blir tatt på alvor (bataljonsnivået) og hvor viktige erfaringer hentes hjem. Samtidig vil vi kunne vedlikeholde og videreutvikle en kjerne her hjemme. Dette er fortsatt en meget begrenset Hærstyrke, men dog med en levedyktig kjerne.

Dersom lærdommene fra Georgia tilsier at vi bør kunne være på plass hvor som helst på norsk territorium innen noen få dager med en kampklar mobil hærstyrke, har vi i tillegg til styrkene utenlands behov for en stående moderne brigade som til enhver tid er tilgjengelig her hjemme, samt helikoptre og transportfly som kan flytte styrker lokalt og mellom landsdeler.

Hærens svøpe er det strategisk logiske i at Sjø- og luftstyrker i dagens situasjon prioriteres foran Hærstyrker. Det gjør selv en fremoverskuende debatt om Hærens størrelse til en debatt om satsing på hele Forsvaret fordi det ikke er noe å hente internt. Snarere tvert imot, tyngden av de store investeringer og driftsøkninger i Sjø- og luftforsvaret fremover tvinger frem en minimal Hærstruktur i 2020.

Det er på tide å forlate det tilbakeskuende sporet og forholde seg til en fremtid som har ubehagelige overraskelser å by på - helt uavhengig av hendelser både i 1940 og 2008.